

U 66/2025 rd

Statsrådets skrivelse till riksdagen om förslaget till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av programmet för den inre marknaden och tullen för perioden 2028–2034 och om upphävande av förordningarna (EU) 2021/444, (EU) 2021/690, (EU) 2021/785, (EU) 2021/847 och (EU) 2021/1077

I enlighet med 96 § 2 mom. i grundlagen översänds till riksdagen Europeiska kommissionens förslag av den 3 september 2025 till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av programmet för den inre marknaden och tullen för perioden 2028–2034 och om upphävande av förordningarna (EU) 2021/444, (EU) 2021/690, (EU) 2021/785, (EU) 2021/847 och (EU) 2021/1077.

Helsingfors den 4 december 2025

Arbetsminister Matias Marttinen

Ledande sakkunnig Hannele Timonen

17.11.2025

**FÖRSLAG TILL EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING OM
INRÄTTANDE AV PROGRAMMET FÖR DEN INRE MARKNADEN OCH TULLEN
FÖR PERIODEN 2028–2034 OCH OM UPPHÅVANDE AV FÖRORDNINGARNA (EU)
2021/444, (EU) 2021/690, (EU) 2021/785, (EU) 2021/847 OCH (EU) 2021/1077**

1 Bakgrund

Europeiska kommissionen gav den 3 september 2025 ett förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av programmet för den inre marknaden och tullen för perioden 2028–2034 och om upphävande av förordningarna (EU) 2021/444, (EU) 2021/690, (EU) 2021/785, (EU) 2021/847 och (EU) 2021/1077 (COM(2025) 590 final). Förslagen ingår i lagstiftningshelheten för kommissionens nya budgetram 2028–2034 och behandlingen av dem i rådet och Europaparlamentet inleddes hösten 2025.

Förslaget hör till rubrik 2 konkurrenskraft, välbefinnande och säkerhet i EU:s budgetram.

Målet med programmet för den inre marknaden och tullen är att öka synergier mellan flera politiska sektorer, förenkla tillgången till finansiering för sökande och minska den totala administrativa bördan. Programmet ger flexibilitet i finansieringsramarna och förbättrar därmed anpassningsförmågan och reaktionsförmågan inför oförutsedda behov.

Behandlingen av förslaget har inletts i rådets arbetsgrupp för konkurrenskraft och tillväxt i undergruppen för inre marknaden den 4 september 2025. Ordförandens mål är att utarbeta en lägesrapport i slutet av ordförandeskapet.

2 Förslagets syfte och huvudsakliga innehåll

Enligt kommissionens förslag (*artikel 3*) är syftet med programmet för den inre marknaden och tullen att förbättra och fördjupa den inre marknaden och tullunionens funktion samt att ge den finansiella ramen en struktur med en utformning som främjar flexibilitet, förenkling och synergier och stöder unionens övergripande prioriteringar för integrering av politiken. Med hjälp av programmet skulle det vara möjligt att kombinera och använda medlen effektivare samt undvika överlappningar och rikta finansieringen med bättre resultat. Programmet sammanför åtgärder som för närvarande finansieras genom fem olika program: programmet för den inre marknaden, tullprogrammet, instrumentet för ekonomiskt stöd för tullkontrollutrustning, skatteprogrammet och programmet för bedrägeribekämpning.

Kommissionen föreslår att cirka 5 538 miljoner euro (cirka 790 miljoner euro per år) används för programmet för den inre marknaden och tullen till fasta priser under den kommande budgetramperioden 2025 (*artikel 4*). Den föreslagna finansieringen är nästan dubbel jämfört med anslagen under den nuvarande budgetramperioden (2021–2027). Det är svårt att göra en exakt jämförelse mellan budgetramperioderna, eftersom strukturen i det föreslagna programmet skiljer sig från motsvarande program under den nuvarande budgetramperioden.

Kommissionens förslag till förordning innehåller ingen närmare information om fördelningen av medel mellan de olika sektorerna som ingår i programmet. Kommissionen har i samband med förslaget till förordning gett en utredning om finansiering och digitala konsekvenser som innehåller riktgivande belopp för fördelningen av finansieringen mellan olika sektorer (Tabell 1). När kommissionen genomför programmet genom arbetsprogram (*artikel 11*) kan fördelningen av medlen ändras avsevärt från en vägledande lista.

Tabell 1. Kommissionens uppskattning av fördelningen av medel i programmet för den inre marknaden och tullen (fasta pris 2025).

	2028–2034
Inre marknaden	
Genomförande av den inre marknaden, marknadskontroll, standarder	983,0
Bolagsrätt	28,0
Stöd till konkurrenspolitiken	311,0
Finansieringspolitik och politik för finansiella tjänster	138,3
Konsumenterna	177,7
Europeisk statistik	739,9
Bedrägeribekämpning	322,1
Tullen	2 416,0
Skatt	422,1
Totalt	5 538,0 mn euro

Avsikten är att 44 procent av programmet ska riktas till tullverksamhet, 43 procent till utveckling av den inre marknaden, 8 procent till skatteärenden och 6 procent till bedrägeribekämpning. Största delen av medlen i programmet riktas till utveckling av digitala system och lösningar inom olika sektorer.

Programmet för den inre marknaden och tullen (*artikel 3*):

- *stöd ges till genomförandet av EU-regleringen* avseende den inre marknadens resiliens och genomförandeverktyg, marknadskontroll, produktöverensstämmelse, standarder, offentlig upphandling, immateriella rättigheter, konkurrenspolitik, politik för finansiella tjänster, bekämpning av penningtvätt, unionens restriktiva åtgärder, bolagsrätt och företagsstyrning, konsumentpolitik, europeisk statistik, tullagstiftning, beskattning och bedrägeribekämpning,
- *öka samarbetet mellan medlemsstaternas nationella myndigheter och deras samarbete med kommissionen och andra EU-organ* på alla programområden. Digitala lösningar på EU-nivå stöds;
- *stöd till europeiska standardiseringsorganisationer* för att utveckla uppdaterade *standarder* som tar hänsyn till framtida krav,

- *stöd till adekvat utvärdering, genomförande och kontroll av efterlevnaden av bolagsrätten*, samtidigt som information och hjälp till berörda parter främjas och ett säkert informationsutbyte underlättas,
- *stärka konkurrenspolitiken* genom att stödja studier och digitala verktyg för ärendearbete, utredning och säkert informationsutbyte som hänför sig till tillämpningen,
- *främja konsumenternas intressen och säkerställa en hög konsumentskyddsnivå och produktsäkerheten* bl.a. genom att förbättra konsumenternas, företagens och det civila samhällets möjligheter att påverka, stödja behöriga tillsynsmyndigheter och organisationer som företräder konsumenterna och samarbetsåtgärder, säkerställa tillgången till rättsmedel, tillhandahålla tillräcklig information om marknaden och konsumenterna samt öka medvetenheten om finansiella tjänsternas aspekter,
- *fastställa prioriteringar och centrala åtgärder inom vilka officiell europeisk statistik utvecklas, framställs och distribueras* i syfte att stödja relevant, tillförlitlig och jämförbar statistik i det kunskapsbaserade beslutsfattandet inom alla unionens politikområden och i samhället i stort, vid tillämpningen beaktas principerna om kostnadseffektivitet och begränsning av den administrativa bördan genom utnyttjande av ny teknik och återanvändning av befintliga administrativa, offentliga och privat tillgängliga datakällor,
- *förbättra tullens kapacitet att övervaka och följa godstrafiken* förbättras genom att möjliggöra en flexibel anpassning till förändringar i leveranskedjorna samt genom att säkerställa ett effektivare försvar av EU:s och medlemsstaternas ekonomiska intressen, säkerhet och riskfrihet,
- *stärka tullunionen och medlemsstaternas enhetliga verksamhet* genom att stödja ett korrekt genomförande av reformen av EU:s tullagstiftning (tullreform), genom vilket tullverksamheten i hela unionen moderniseras så att den blir tydligare, smartare och säkrare genom att dess funktionssätt grundas på ett effektivt utnyttjande av digitalisering och information, delvis genom att centralisera verksamheten,
- *främja en enhetlig och högklassig tullövervakning* genom anskaffning och underhåll av högklassig tullkontroll- och övervakningsutrustning,
- *stöda och stärka det administrativa samarbetet mellan medlemsstaternas skattemyndigheter* genom att utveckla centrala IT-system, särskilt för informationsutbyte i enlighet med de rättsliga skyldigheter som fastställs i EU-lagstiftningen, införa och utveckla effektivare gemensamma verktyg för bekämpning av skatteflykt och skattebedrägerier, man stöder också projektbaserat samarbete mellan skattemyndigheterna och uppbyggnad av personalkompetens för att uppnå EU:s skattepolitiska mål och effektivisera den inre marknadens funktion,
- *skydda unionens och medlemsstaternas ekonomiska intressen* mot bedrägeri, korruption och annan olaglig verksamhet, inklusive risker i samband med utgifter, inkomster och egendom samt anseenderisker. Stödja medlemsstaternas operativa samarbete och utredningsverksamhet:

Jämfört med det nuvarande programmet för den inre marknaden, tullprogrammet, instrumentet för ekonomiskt stöd för tullkontrollutrustning, skatteprogrammet och programmet för

bedrägeribekämpning har kommissionen inte tagit med några artiklar om kommittéförfarandet i sitt förslag till förordning. Kommissionen har i samband med behandlingen i rådets arbetsgrupp konstaterat att genomförandet av budgeten är en direkt behörighet som tilldelats kommissionen i fördragen (artikel 317 i EUF-fördraget) och att kommissionen således kan godkänna arbetsprogrammen antingen genom kommittéförfarande eller utan kommittéförfarande i enlighet med artikel 110 i budgetförordningen (EU, Euratom) 2024/2509. I samband med behandlingen i arbetsgrupp har medlemsstaterna framfört en önskan om att medlemsstaterna även i fortsättningen ska kunna delta i utarbetandet av arbetsprogram för genomförandet av programmet för den inre marknaden och tullen genom kommittéförfarande.

3 Förslagets rättsliga grund och förhållande till proportionalitets- och subsidiaritetsprinciperna

Rättslig grund

Förslagets rättsliga grund är följande bestämmelser i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget):

- Artikel 33 i EUF-fördraget (tullsamarbete)
- Artikel 114.1 i EUF-fördraget (inre marknaden)
- Artikel 169.3 i EUF-fördraget (konsumentskydd)
- Artikel 197.2 i EUF-fördraget (administrativt samarbete)
- Artikel 207.2 i EUF-fördraget (gemensam handelspolitik)
- Artikel 325.4 i EUF-fördraget (skydd av unionens ekonomiska intressen mot bedrägerier)
- Artikel 338.1 i EUF-fördraget (framställning av statistik)

Författningens rättsliga grund ska definieras utifrån dess syfte och huvudsakliga innehåll. EU-domstolen har sedan länge ansett att unionslagstiftaren i den mån det är möjligt bör sträva efter att alltid använda en enda rättslig grund. Att använda två eller flera parallella rättsliga grunder är en exceptionell lösning. Detta är enligt domstolen möjligt när det rör sig om en åtgärd med flera målsättningar eller flera beståndsdelar, vilka är oskiljaktigt förbundna med varandra, utan att den ena är underordnad eller indirekt i förhållande till den andra.

Enligt statsrådets preliminära bedömning verkar det i detta sammanhang motiverat att använda flera rättsliga grunder, eftersom den föreslagna författningen kan anses ha flera samtidiga syften och flera beståndsdelar, av vilka ingen verkar vara underordnad eller indirekt i förhållande till den andra.

En sammanslagning av flera rättsliga grunder förutsätter dessutom ett enhetligt beslutsförfarande i rådet. Ur den synvinkeln är det problemfritt att kombinera de föreslagna rättsliga grunderna, eftersom rådet enligt alla dessa kommer att fatta sina beslut med kvalificerad majoritet. Statsrådet beaktar också att förfarandena för behandling av alla rättsliga grunder är förenliga (vanlig lagstiftningsordning).

Överensstämmelse med subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna

Enligt kommissionen kan unionen eller medlemsstaterna inte ensamma uppnå förslagets mål inom ramen för en mer djupgående och rättvis inre marknad. Kommissionen vill på ett konsekvent sätt säkerställa att privatpersoner, konsumenter och företag har samma rättigheter och möjligheter i hela Europa. Gemensamma regler och europeiskt samarbete behövs mellan

kommissionen och medlemsstaternas behöriga myndigheter för att säkerställa ett konsekvent operativt arbete. Den höga nivå på samarbete och samordning som krävs kan enligt kommissionen endast uppnås genom en centraliserad strategi på unionsnivå. Kommissionen betonar att det nya programmet för den inre marknaden endast kan genomföras genom aktivt samarbete mellan medlemsländerna. De föreslagna åtgärderna är enligt kommissionen mer kostnadseffektiva än att varje medlemsstat inrättar en egen bilateral eller multilateral ram för samarbete.

Största delen av budgeten används för att förbättra kapaciteten och underlätta gemensamma åtgärder mellan medlemsstaterna och mellan medlemsstaternas behöriga myndigheter, kommissionen och de decentraliserade unionsbyråerna. Dessutom finansierar programmet mekanismer som gör det möjligt för enskilda personer, konsumenter och företagsrepresentanter att bidra till beslutsprocesserna. Programmet stärker också utbytet och spridningen av expertis och kompetens. Enligt kommissionen överskrider förslaget inte vad som är nödvändigt för att uppnå målen. Enligt kommissionen kan programmets mål uppnås på ett mycket mer proportionerligt sätt på unionsnivå än på medlemsstatsnivå.

Statsrådet instämmer i kommissionens bedömning att förslaget är förenligt med subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna.

4 Förslagets konsekvenser

Konsekvenser för lagstiftningen

Det är fråga om en EU-förordning, som är direkt tillämplig lagstiftning i medlemsstaterna. Enligt bedömningen medför förordningen eller verkställandet av den inga behov av ändringar i den nationella lagstiftningen.

Ekonomiska konsekvenser

Det ekonomiska bidraget som kommissionen föreslår för de olika sektorerna i programmet för den inre marknaden och tullen är nästan dubbelt så stor som anslagen under den nuvarande budgetramperioden (2021–2027). Liksom under den nuvarande budgetramperioden riktas största delen av medlen i programmet till utveckling av digitala system och lösningar inom olika sektorer. Det är svårt att göra en exakt jämförelse mellan budgetramperioderna, eftersom strukturen i det föreslagna programmet skiljer sig från motsvarande program under den nuvarande budgetramperioden.

I detta skede är det ännu inte möjligt att bedöma eventuella kostnadseffekter för det nationella förvaltningsarbetet vid genomförandeorganen.

Övriga konsekvenser

Med hjälp av programmet för den inre marknaden och tullen är det vara möjligt att kombinera tidigare separata program och använda medlen effektivare samt undvika överlappningar och riktad finansieringen med bättre resultat. Genom att kombinera programmen förbättras åtgärdernas konsekvens och integrering. Samtidigt minskar antalet olika och utspridda finansieringsregler.

Det föreslagna programmet genomförs i huvudsak genom att använda direkt förvaltning, särskilt bidrag, priser och upphandlingar (*artikel 8*). Till skillnad från motsvarande program under innevarande budgetramperiod innehåller kommissionens förslag till förordning inga artiklar om

utvärdering, uppföljning, rapportering eller resultatindikatorer. Syftet med programmet är att effektivisera samarbetet mellan medlemsstaternas behöriga myndigheter och mellan medlemsstaternas behöriga myndigheter, kommissionen och de decentraliserade unionsbyråerna.

5 Förslagets förhållande till grundlagen och till grundläggande och mänskliga rättigheter

Enligt statsrådets bedömning har den föreslagna regleringen ingen särskild betydelse för Finlands grundlag och den begränsar inte tillgodoseendet av de grundläggande eller de mänskliga rättigheterna.

Statsrådet anser att den föreslagna regleringen stöder tillgodoseendet av de rättigheter som tryggas i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna. Programmets syfte är särskilt att säkerställa konsumentskyddet (enligt artikel 38 i stadgan om de grundläggande rättigheterna). Programmet bidrar också till rätten till effektivt rättsmedel och till en rättvis rättegång i enlighet med artikel 47 i stadgan om de grundläggande rättigheterna. Programmet syftar också till att förbättra näringsfriheten i enlighet med unionsrätten och nationell lagstiftning och praxis (artikel 16 i stadgan).

6 Ålands behörighet

Fördelningen av lagstiftningsmakten mellan riket och landskapet regleras genom självstyrelselagen för Åland (1144/1991, *självstyrelselagen*). Förslaget till förordning om programmet för den inre marknaden och tullen gäller konsumentskydd, främjande av konkurrens, standardisering, statistikföring, företag och skatter. Enligt 27 § 38 punkten i självstyrelselagen hör statistiken över rikets behov till rikets behörighet och enligt 18 § 24 punkten statistik om förhållandena i landskapet till landskapets behörighet. Vid marknadskontroll fördelas behörigheten mellan landskapet och riket. De föreslagna bestämmelserna berör delvis frågor som enligt 18 § i självstyrelselagen hör till landskapet Ålands lagstiftningsbehörighet. Landskapet Åland svarar för genomförandet av Europeiska unionens rättsakter till den del ärendet hör till landskapets behörighet.

7 Behandlingen av förslaget i Europeiska unionens organ och övriga medlemsstaters ställningstaganden

Behandlingen av förslaget till förordning inleddes i rådets arbetsgrupp för konkurrenskraft och tillväxt i undergruppen för inre marknaden den 4 september 2025. Ordförandelandet Danmark har som mål att lägga fram åtminstone ett kompromissförslag om rådets ståndpunkt och i slutet av ordförandeskapet utarbeta en lägesrapport om behandlingen av förslaget.

Det ansvariga utskottet vid Europaparlamentet är utskottet för den inre marknaden och konsumentskydd (IMCO). Ingen föredragande har ännu valts.

8 Den nationella behandlingen av förslaget

Utkastet till U-skrivelse har behandlats i sektionen för konkurrenskraft (EU8) och i sektionen för tulltekniska frågor (EU5) begränsade sammansättning i ett skriftligt förfarande 3–5.11.2025. Dessutom har ärendet behandlats i MFF-ledningsgruppen den 12 november 2025.

En E-skrivelse om meddelandet om den fleråriga budgetramen har lämnats till riksdagen den 19 september 2025 (E 73/2025 rd).

9 Statsrådets ståndpunkt

Finlands ståndpunkter om budgetramen har fastställts i E-skrivelse E 73/2025 rd. De viktigaste ståndpunkterna om programmet för den inre marknaden är bland annat följande:

Den totala nivå som kommissionen föreslår är för hög. I enlighet med regeringsprogrammet anser Finland att EU-budgeten ska hållas på en rimlig nivå för att undvika att Finlands nettobetalningsandel ökar. Finland anser att det är viktigt att den framtida finansieringsramen granskas som en helhet.

Finland anser att det är nödvändigt att göra prioriteringar i EU-finansieringen och betonar en övergripande och strategisk utvärdering av Finlands mål. Det är nödvändigt att hitta en nivå som inte oskäligt ökar vår betalningsbörda, men som möjliggör viktiga satsningar till exempel på att stärka försvaret och konkurrenskraften, och som säkerställer att vi får den finansiering som är viktigast för oss, exempelvis till jordbruket.

De allmänna prioriteringar som kommissionen föreslår har Finlands stöd och stämmer överens med Finlands centrala målsättningar i EU. Finland betonar att finansieringen i högre grad bör riktas till de viktigaste politiska prioriteringarna, såsom stärkandet av försvaret och konkurrenskraften.

Finland stöder en förenkling av ramstrukturen och en minskning av antalet finansieringsprogram genom att slå samman politiksektorer och program till större helheter. Finland betonar att förenklingen bör utsträckas också till genomförandet så att den administrativa bördan undviks.

Om helheten

Statsrådet granskar detaljerna i kommissionens förslag som en del av den övergripande finansieringsramen och preciserar sin ståndpunkt i och med förhandlingarna framskrider. Finlands slutliga ståndpunkter bildas på basis av den helhet som utarbetas i förhandlingarnas slutskede med beaktande av det bästa för Finland. Det tas separat ställning till dimensioneringen av finansieringen för kommissionens förslag i samband med förhandlingarna om budgetramen.

Statsrådets ovannämnda ståndpunkter kompletteras med denna U-skrivelse som följer:

Statsrådet anser det vara viktigt att utvecklingen av den inre marknaden och tullsamarbetet enligt kommissionens förslag är ett centralt mål för EU:s nästa programperiod 2028–2034.

Statsrådet anser att kommissionens förslag innehåller flera mål som motsvarar Finlands synpunkter. Dessa är bland annat effektivisering av verkställandet av lagstiftningen om den inre marknaden, stärkande av den digitala ekonomins konkurrensmässiga verksamhetsmiljö, förbättring av EU:s tillväxt och konkurrenskraft, stärkande av tullunionens prestationsförmåga, stärkande av skattesamarbetet, effektivt skydd av unionens ekonomiska intressen samt produktion av statistik som behövs för unionens verksamhet.

Statsrådet anser att det vore ändamålsenligt att i förordningen fastställa programmets åtgärder och reglerna om finansieringen tillräckligt tydligt för att förbättra effektiviteten och förutsägbarheten i användningen av medel.

När förhandlingarna framskrider anser statsrådet att det är viktigt att trygga medlemsländernas påverkansmöjligheter och att programkommitténs eller en motsvarande roll förtydligas under förhandlingarna. Medlemsstaterna ska få bevara sina möjligheter att påverka programmets innehåll även under programperioden.

Statsrådet kommer att fortsätta att analysera förslaget till förordning närmare och preciserar sina ståndpunkter i ett senare skede.